

DÍTĚ V DĚTSKÉM DOMOVĚ, RODIČ VE VÝKONU TRESTU: DÍLČÍ VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

CHILD IN CHILDREN'S HOME, PARENT IN PRISON: PARTIAL RESULTS OF A RESEARCH SURVEY

Alois Daněk, František Vlach

Abstrakt

Hlavním cílem konferenčního příspěvku je seznámit odbornou veřejnost s dosavadními výsledky výzkumu, který zkoumá, kolik dětí a mladých dospělých v českých dětských domovech má rodiče ve výkonu trestu. Pracujeme se smíšeným výzkumným designem, kterým zjišťujeme nejen pouhé počty případů, ale zároveň mapujeme zkušenosti z reality běžného provozu dětských domovů. Naše výsledky ukazují, že problematika uvěznění rodiče se týká nezanedbatelné části dětí a mladých dospělých z dětských domovů. Zároveň jsme zaznamenali celou řadu výzev, které plynou pro dětské domovy z uvěznění rodiče. Naše zjištění ukazují na potřebu hlubšího prozkoumání tohoto fenoménu. Na základě dosažených výsledků jsme připravili plán dalších výzkumných aktivit, které napomohou lepšímu porozumění problematice vlivu uvěznění rodiče na dítě v prostředí dětských domovů.

***Klíčová slova:** dětský domov, uvěznění rodiče, prevence, resocializace*

Abstract

The main aim of the conference paper is to present the results of the research, which examines how many children and young adults in Czech children's homes have parents in prison. We are working with a mixed research design, which not only ascertains mere numbers of cases but also maps the experiences from the reality of the everyday operation of children's homes. Our results show that the issue of parental incarceration affects a non-negligible proportion of children and young adults in children's homes. At the same time, we have noted several challenges that arise for children's homes from parental incarceration. Our findings point to the need for a deeper exploration of this phenomenon. Based on our findings, we have developed a plan for further research activities that will facilitate a better understanding of the impact of parental incarceration on children in children's home settings.

***Key words:** children's home, incarcerated parents, prevention, resocialization*

1 ÚVOD

Problematika jedinců ve výkonu trestu patří mezi jedny z nejzávažnějších témat současné společnosti. V poslední době si začínáme uvědomovat, že jedinec ve výkonu trestu často (téměř vždy) má rodinu, které je jeho uvězněním významně zasažena. A zasaženy jsou zejména děti. V našich dřívějších výzkumech jsme pracovali s tématem negativního dopadu uvěznění rodiče na dítě žijící v prostředí dětského domova. Zjistili jsme, že tyto děti a mladí dospělí jsou uvězněním svých rodičů extrémně devastováni. Překvapivě jsme k této problematice nebyli schopni dohledat přesné počty takto zasažených dětí a mladých dospělých, které by nám pomohly postavit důraznější argumenty potvrzující závažnost situace. O dětech uvězněných rodičů intaktní populace jsou k dispozici pouze odhady, stejná situace je i v oblasti dětských domovů. Proto jsme uvítali, když etablovaná nezisková organizace dlouhodobě operující v českém vězeňství požádala Federaci dětských domovů

FICE ČR o spolupráci na možném budoucím projektu. Federace dětských domovů FICE ČR se na nás obrátila s požadavkem, abychom zpracovali výzkumné šetření zjišťující přesné počty dětí a mladých dospělých žijících v dětských domovech, kteří mají rodiče ve výkonu trestu. Hlavním cílem tohoto konferenčního příspěvku bude představit dílčí výsledky tohoto výzkumu. Nejprve se budeme věnovat teoretickému rámci výzkumu, popíšeme dostupné zdroje a použitý výzkumný design. Ve druhé části se budeme věnovat dosavadním zjištěním. Závěr konferenčního příspěvku bude věnován seznámení s dalšími výzkumnými etapami našeho hledání odpovědí na otázky, kolik dětí a mladých dospělých žijících v dětských domovech má rodiče ve výkonu trestu.

2 SOUČASNÝ STAV POZNÁNÍ

V moderní demokratické společnosti je často diskutována otázka vlivu uvěznění rodiče na dítě (srov. Dadič et al. 2023; Davis et al. 2011). Problematika vlivu uvěznění rodiče na dítě začala v poslední době přitahovat pozornost i českých odborníků. Například lze zmínit projekt realizovaný Masarykovou univerzitou v Brně "Rodičovství za mřížemi", který přinesl vynikající publikace (srov. Punová, 2020; Horová, 2021; Navrátilová et al., 2015). Převážná část základní literatury však je stále primárně z anglosaské oblasti. Vliv uvěznění rodiče na dítě je velmi složitou problematikou (Cui et al., 2023), proto je nezbytné, aby se touto oblastí zabývala vědecká komunita. Uvěznění rodiče je traumatickou zkušeností, která negativně ovlivňuje fyzické a psychosociální zdraví dětí. Děti uvězněných rodičů mají vyšší výskyt astmatu, migrén, deprese, úzkostí a jsou v ohrožení vzniku posttraumatické stresové poruchy. Rovněž čelí zvýšeným problémům s chováním, jako jsou poruchy chování a sociální problémy. Tyto zdravotní problémy jsou umocněny ztrátou rodičovské podpory a stability, což následně vede k vyššímu riziku akademických neúspěchů a sociálního vyloučení (Turney a Wildeman, 2013; Lee et al., 2013). Mladší děti jsou obzvláště zranitelné. Nicméně i děti starší a mladí dospělí trpí uvězněním svého rodiče. Velice důležité je situace osoby, které se o děti uvězněných rodičů stará. Nazvěme ji hlavním pečovatelem. Může to být partnerka odsouzeného, prarodiče. Silný, podpůrný vztah s pečovatelem může zmírnit některé negativní důsledky věznění rodičů (Murray et al., 2012; Shlafer a Poehlmann, 2010). Musíme si ale uvědomit, že stabilita hlavního pečovatele je také negativně ovlivněna skutečností, že jeden ze členů jeho rodiny je uvězněn. Děti vězněných rodičů používají různé strategie, aby se vyrovnaly s psychologickými a sociálními výzvami. Tyto strategie zahrnují distancování se od vězněného rodiče, racionalizace situace a hledání rozptýlení prostřednictvím aktivit, jako je sport a terapie. Podpora od rodinných příslušníků, učitelů a vrstevníků hraje klíčovou roli v pomoci těmto dětem zvládat jejich situaci (Murray a Farrington, 2008; Nesmitha a Ruhland, 2008).

Efektivní intervence pro děti vězněných rodičů zahrnují školní programy a mentorství, které poskytují emocionální podporu a stabilitu. Tyto programy pomáhají dětem rozvíjet odolnost tím, že nabízejí bezpečné prostředí a konzistentní dospělou podporu. Dále, udržování kontaktu s vězněným rodičem, pokud je to vhodné, může pomoci udržet rodičovskou vazbu a poskytovat emocionální ujištění, i když kvalita vztahu před vězněním je klíčovým determinantem výhod takového kontaktu (Arditti, 2012; Poehlmann, 2005). Děti vězněných rodičů často čelí sociálnímu stigmatu a vyloučení, což může vést k šikaně a izolaci ve školním prostředí. Toto stigma zesiluje emocionální a psychologický stres, který tyto děti zažívají, což přispívá k cyklu sociálního vyloučení a duševních problémů. Řešení tohoto stigmatu prostřednictvím veřejných informačních kampaní a podpůrného školního prostředí je nezbytné pro zmírnění jeho škodlivých účinků (Turney, 2014; Murray, 2005). Ekonomický dopad ztráty rodiče v důsledku věznění často vede k finanční nestabilitě a zvýšenému riziku chudoby. Absence vězněného rodiče může způsobit značnou ztrátu příjmů a zdrojů, což dále zatěžuje rodinnou finanční situaci. Aktivity zaměřené na poskytování finanční podpory a

stability rodinám vězněných jedinců mohou pomoci zmírnit některé z těchto ekonomických tlaků (Wildeman a Western, 2010; Johnson a Easterling, 2015).

3 METODICKÝ DESIGN POROJEKTU

Vzhledem k zadání výzkumu jsme se rozhodli náš výzkum postavit na smíšeném metodickém designu. Uvědomujeme si význam etických postupů a důvěryhodnosti výsledků a využití metod jako triangulace dat a reflexivita výzkumníka (Seale, 1999). Základ našeho výzkumu tvořil dotazníkový sběr dat, který byl podpořen kvalitativní analýzou získaných odpovědí. Snažili jsme se o jednoduchou kostru dotazníku, který jsme vytvořili na volně dostupné platformě. Dotazník tvořilo pět výzkumných otázek (VO).

VO 1: Jaká je kapacita Vašeho domova?

VO 2: Kolik dětí ve Vašem domově má rodiče ve výkonu trestu?

VO 3: Máte nějaké další poznámky nebo návrhy týkající se situace dětí s rodiči ve výkonu trestu?

VO 4: Jak často si děti dopisují či komunikují s rodiči ve výkonu trestu?

VO 5: Měly by být děti, které mají rodiče ve výkonu trestu, podrobněji sledovány psychologem?

Na VO1 respondenti odpovídali textovou odpovědí, na VO2 volili z možností, žádné, 1, 2, 3, 4, 5, 6 a více. VO3 byla textová, VO4 a VO5 měly tři možnosti odpovědi. U VO4 pravidelně, občas a nikdy, u VO5 ano, ne, možná.

Klíčové VO byly VO1 a VO2, které zjišťovaly počet dětí s rodičem ve výkonu trestu v osloveném domově a zároveň kapacitu domova. Pro kvalitativní segment výzkumu byla určena VO3, které poskytovala respondentům naprostou volnost v prezentaci jejich názorů na problematiku. VO4 a VO5 byly určeny pouze k získání doplňujících informací.

Dotazník byl distribuován online, požádali jsme o rozeslání odkazu na dotazník člena výboru Federace dětských domovů FICE ČR. Tento postup nám zajistil dobrou návratnost dotazníků. Sběr dat probíhal mezi 10. a 17. červnem. Tento poměrně krátký časový interval jsme zvolili záměrně, abychom zjistili, jestli pro budoucí výzkumy nebude třeba umožnit respondentům delší časový interval.

3.1 Zkoumané prostředí

Zkoumali jsme počty dětí v dětských domovech s rodičem ve výkonu trestu. Dětské domovy jsou školská zařízení pro výkon ústavní výchovy. Ústavní výchovu nařizuje občansko-právní soud v případě, že rodina dítěte není schopna plnit svoji roli. Dětský domov je určen pro děti a mladé dospělé bez závažných poruch chování. To ale neznamená, že osazenstvo dětských domovů je prosto problémů. Děti přicházejí výhradně z rodin, které lze označit za patologické. Násilí, zanedbávání, alkohol, drogy, týrání. To je pouhá výseč z palety negativních vlivů, kterým byly děti dlouhodobě vystaveny. Podle našich informací je standardní doba trvání patologických vlivů před zásahem OSPOD přibližně pět let. Dále je nutné poukázat na fakt, že drtivá většina našich dětí má za sebou alespoň jeden pobyt v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (ZDVOP, v obecném povědomí jsou označovány jako Klokánky), nebo jinou formu náhradní rodinné péče. Ústavní výchova byla tedy nařízena až v případě, že se sociálně právnímu systému ochrany dětí nepodařilo sanovat narušené rodiny a pro dítě nebyla k dispozici žádná možnost náhradní rodinné péče. Je zřejmé, že všechny děti přicházejí do dětských domovů silně deprivované. U velké části z nich můžeme sledovat projevy syndromu CAN. Děti v dětském domově mohou být označeny jako děti se speciálními vzdělávacími potřebami. Ačkoli je v současnosti preferovaný narativ o nepodnětnosti ústavní výchovy, naše zjištění potvrzují potřebu státem garantované bezpečného prostředí pro takové děti, pro které není možné nabídnout alternativu v podobě náhradní rodinné péče (Škoviera, 2007; Daněk, 2023).

Dětský domov je školské zařízení pro výkon ústavní výchovy. Školských zařízení pro výkon ústavní výchovy je v současnosti v České republice 203 s celkovou kapacitou 7352 lůžek. V tomto celkovém počtu jednotlivých zařízení jsou však zahrnuty jak výchovné ústavy, diagnostické ústavy, dětské domovy se školou, i samotné dětské domovy. Nebudeme se věnovat dětským domovům se školou, výchovným ústavům a diagnostickým ústavům, zde plánujeme zkoumat v dalších fázích, budeme zkoumat čistě dětské domovy. V současnosti je v České republice v provozu 138 dětských domovů s celkovou kapacitou 4261 dětí a mladých dospělých (MŠMT, 2023).

3.2 Limity a etické aspekty výzkumu

Jako limity našeho výzkumu lze označit krátkou dobu věnovanou sběru dat a poměrně jednoduchý dotazník. Vzhledem k zadání výzkumu a k nezmapovanosti problematiky obě oblasti můžeme označit za odpovídající. Prostředí dětských domovů vyžaduje přísné dodržování etických zásad výzkumu a ochranu osobních údajů (Bos, 2020). Všechny informace jsou anonymizované, nelze dohledat, jaké dětské domovy se výzkumu zúčastnily.

4 DOSAVADNÍ VÝSLEDKY

Výsledky nás velmi překvapily. Při iniciační schůzce zadavatel výzkumu odhadoval maximální počet dětí v dětských domovech s rodičem ve výkonu trestu na nižší desítky případů, zástupci Federace dětských domovů FICE ČR se přikláněli k vyšším desítkám. Nicméně oba odhady nebyly podloženy znalostí reálného stavu situace. Výsledky jsme rozdělili do dvou oblastí, kvalitativní a kvantitativní. Kvantitativní segment nám poskytl představu o počtu dětí s rodičem ve výkonu trestu, kvalitativní segment nám umožnil zachytit cenné podněty z praxe.

4.1 Kvantitativní část

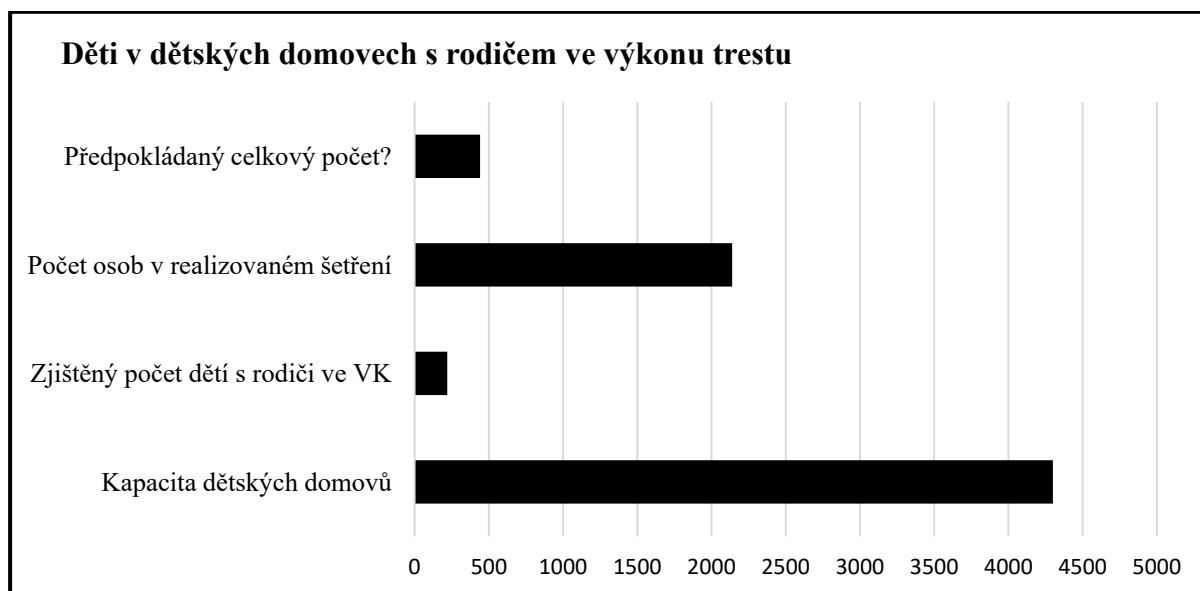
Po ukončení sběru dat se vrátilo 61 vyplněných dotazníků, které kapacitně pokrývaly 2139 dětí a mladých dospělých žijících v dětských domovech. To představuje 50 % této cílové skupiny. A naše výsledky?

Kolik dětí ve Vašem dětském domově má rodiče ve výkonu trestu?	Počet odpovědí	Podíl	Celkový počet dětí
6 a více	22	36.1%	132
1	11	18.0%	11
3	10	16.4%	30
4	7	11.5%	28
Žádné	5	8.2%	0
2	4	6.6%	8
5	2	3.3%	10
Celkový zjištěný počet dětí s uvězněným rodičem			219

Tabulka 1. Celkové počty dětí s rodičem ve výkonu trestu. Zdroj: vlastní šetření

Naše zjištění vysoce překonala odhady zadavatele výzkumu. Děti a mladých dospělých, kteří mají rodiče ve výkonu trestu, je v 61 dětských domovech 219. Když si uvědomíme, že jsme pracovali s necelou polovinou českých dětských domovů, cítíme se být oprávněni k vyslovení kvalifikovaného předpokladu, že v prostředí dětských domovů žije minimálně 440 dětí a mladých dospělých, kteří mají rodiče ve výkonu trestu. To je přibližně 10 % celkové populace dětí a mladých dospělých z prostředí dětských domovů. V České republice je přibližně 40 000 dětí a alespoň jedním z rodičů ve výkonu trestu (Navrátilová et al. 2024). Je to bezesporu významný počet. Ale je zřejmé, že v prostředí dětských domovů se můžeme setkat

s problematikou odsouzeného rodiče výrazně častěji nežli v intaktní populaci. Že řada dětí v dětských domovech má zkušenost s rodičem ve výkonu trestu se vědělo vždy, ale až náš výzkum přináší podrobné informace. Našich dřívějších kvalitativních šetřeních jsme prokázali, že dopad uvěznění rodiče na dítě v dětském domově je vskutku devastující (Daněk, 2022; Daněk, 2023). Nyní máme k dispozici alespoň rámcovou představu, nakolik je tento fenomén pro prostředí dětských domovů aktuální.

Graf 1. Celkové počty dětí s rodičem ve výkonu trestu. Zdroj: vlastní šetření

4.2 Kvalitativní část

Otevřená otázka VO3 umožnila respondentům předat jejich připomínky k problematice. Odpovědi jsme zaznamenali, a provedli selekci významných kategorií. 40 respondentů se buď nevyjádřilo nebo uvedli ne. Ale podněty ostatních respondentů přinesly zajímavé a místy znepokojující informace. Uvědomili jsme si komplexnost problému, jak nás upozornil jeden z komentářů: *... jsou to tak různorodé životní situace, že nelze vyjádřit tímto dotazníkem.* Opakovaně jsme zaznamenali odpovědi naznačující, že rodič ve výkonu trestu své chování vůči dítěti řídí z ne zcela čistě rodičovských pohnutek. *Rodiče často kontaktují děti až z vězení, a to jen proto, aby dokázali dobrou vůli a dosáhli snížení trestu...* Velmi znepokojující byla následující odpověď: *aktivita rodičů v komunikaci s dětmi je nízká. Pokud náhodou nastane, sleduje (až na výjimky) své sobecké cíle (dosytit se od dětí, zkrátit si dlouhou chvíli).* *Po propuštění z VTOS se většina rodičů odmlčí na roky, jejich pozornost jde úplně jinam než k dětem.* Velmi často zaznívaly komentáře poukazující na narušování běžného provozu dětského domova. *Direktivní přístup ze strany věznic k nutnosti navštěvovat zákonné zástupce dětí ve věznicích bez ohledu na vzdálenost a roční období.* Ačkoli jsme původně kvalitativní segment neplánovali jako stěžejní část výzkumu, hloubka podnětů nám připomněla, že bez kvantitativního výzkumu sice nejsme schopni získat základní informace, ale bez kvalitativního výzkumu nejsme schopni získat komplexní vhled do zkoumané problematiky. Zajímavé bylo zjištění u VO4, kdy jsme zjistili, že děti se svými rodiči ve výkonu trestu ve většině případů komunikují občas. Zde by bylo třeba zrealizovat výzkum přímo z pohledu dětí a mladých dospělých, protože pedagogický personál nemusí být přesně informován o frekvenci kontaktů. VO5 nám přinesla velmi vyrovnané odpovědi, což naznačuje, že respondenti našeho výzkumu, tedy primárně speciální pedagogové, si uvědomují potřebu psychologické podpory, ale z pozice svého profesního zaměření nevidí tuto potřebu jako mandatorní.

5 ZÁVĚR

Hlavním cílem našeho konferenčního příspěvku bylo seznámit odbornou veřejnost s dosavadními výsledky výzkumu, ve kterém zjišťujeme, kolik dětí a mladých dospělých v českých dětských domovech má rodiče ve výkonu trestu. Vstupovali jsme na zcela nezmapované území, protože k problematice neexistují dostupná data. Na základě dosavadních výsledků jsme zjistili, že v českých dětských domovech žije minimálně 440 dětí a mladých dospělých s rodičem ve výkonu trestu, což reprezentuje 10 % celkové populace těchto školských zařízení pro výkon ústavní výchovy. Jsme upřímně zděšeni, že k takto významné části tech nejzranitelnějších dětí a mladých dospělých neexistuje odborná literatura, podrobnější zdroje, metodika pro vychovatele v dětských domovech.

Proto jsme se rozhodli prezentované výzkumné šetření pojmut jako předvýzkum k dalším výzkumným aktivitám. Do konce roku 2024 zjistíme přesný počet dětí a mladých dospělých s rodičem ve výkonu trestu a upřesníme náš kvalifikovaný odhad. Během roku 2025 zmapujeme ostatní školská zařízení pro výkon ústavní výchovy, tedy dětské domovy se školou a výchovné ústavy. Tím získáme soubor dat, který bude statisticky zpracován s daty získanými z prostředí dětských domovů. To nám umožní zjistit, jestli je významný rozdíl mezi dětskými domovy, tedy prostředími pro děti bez závažnějších poruch chování, a zařízeními určenými pro děti a mladé dospělé s náročnějším chováním. Zároveň se zaměříme nejen na pouhé vyčíslení případů, kdy dítě má rodiče ve výkonu trestu, intenzivně se zaměříme na potřeby, které z toho plynou. Potřeby pro zasažené dítě, potřeby pro pedagogický personál, který s tímto dítětem pracuje. Věříme, že naše výzkumné aktivity umožní vybudovat postupy vedoucí k lepšímu naplňování potřeb těch nejpotřebnějších. Tedy dětí a mladých dospělých z prostředí dětských domovů, kteří jsou navíc zasaženi uvězněním rodiče.

Použitá literatura

1. ARDITTI, J. A. Parental Incarceration and Family Inequality in the United States. *Sociology Compass*, 2012, vol. 6, no. 7, p. 488-505. ISSN 1751-9020. <https://doi.org/10.18574/nyu/9780814705131.001.0001>
2. BOS, J. Research Ethics Step by Step. In: *Research Ethics for Students in the Social Sciences*. Springer, Cham, 2020. https://doi.org/10.1007/978-3-030-48415-6_10
3. CUI, M., DOYLE, C., CAREY, L. Rethinking prison visitation for children with incarcerated parents: Lessons from the Australian Capital Territory. *Alternative Law Journal*, 2023. ISSN 1037-969X, 2398-9084. <https://doi.org/10.1177/1037969X231161626>.
4. DADIĆ, K., HORVAT, M., MIKULIĆ, U. M. Parent in Prison: Understanding the Child's Needs in Educational Institutions. *Acta Paedagogica Vilnensia*, 2023, vol. 49, p. 174–184. ISSN 1648-665X, 1392-5016. <https://doi.org/10.15388/ActPaed.2022.49.12>.
5. DANĚK, A. Rodič ve výkonu trestu – zkušenosti dítěte z dětského domova. In: JÚZL, Miloslav. *Resocializace v současné penitenciární praxi*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2022, s. 69-77. ISBN 978-80-7452-213-0.
6. DANĚK, A. The Impact of a Parent's Incarceration on a Child In Care: A Qualitative Research Study. *AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research*. 2023, vol. 13, no. 1, p. 67-69. <https://doi.org/10.33543/j.1301.6769>
7. DAVIS, L. M. et al. The Impact of Incarceration on Families: Key Findings. *Understanding the Public Health Implications of Prisoner Reentry in California: State-of-the-State Report*, RAND Corporation, 2011, p. 117–142. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1165tce.13>.
8. HOROVÁ, J. *Rodinné vztahy a věznění*. Brno: Masarykova univerzita, 2021.

9. JOHNSON, E. I., EASTERLING, B. Understanding Unique Effects of Parental Incarceration on Children: Challenges, Progress, and Recommendations. *Journal of Marriage and Family*, 2015, vol. 77, no. 2, p. 243-261. ISSN 0022-2445.
10. LEE, R. D., FANG, X., LUO, F. The Impact of Parental Incarceration on the Physical and Mental Health of Young Adults. *Pediatrics*, 2013, vol. 131, no. 4, p. e1188-e1195. ISSN 0031-4005. <https://doi.org/10.1542/peds.2012-0627>.
11. MŠMT, Statistická ročenka školství - výkonové ukazatele školního roku 2022/2023. *Dětské domovy – počet dětí a mládeže – podle území* [online] 2023. Dostupné z: <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>.
12. MURRAY, J. The Effects of Imprisonment on Families and Children of Prisoners. In: LIEBLING, A., MARUNA, S. (eds.). *The Effects of Imprisonment*. London: Willan Publishing, 2005, p. 442-462. ISBN 978-1-84392-186-8.
13. MURRAY, J., FARRINGTON, D. P. The Effects of Parental Imprisonment on Children. *Crime and Justice*, 2008, vol. 37, no. 1, p. 133-206. ISSN 0192-3234. <https://doi.org/10.1086/520070>.
14. MURRAY, J., FARRINGTON, D. P., SEKOL, I., OHLSSON, H. Effects of Parental Imprisonment on Child Antisocial Behaviour and Mental Health: A Systematic Review. *Campbell Systematic Reviews*, 2012, vol. 8, no. 1, p. 1-105. ISSN 1891-1803. <https://doi.org/10.4073/csr.2009.4>
15. NAVRÁTILOVÁ, J., et al. Děti a věznění rodiče. Brno: Masarykova univerzita, 2015.
16. NAVRÁTILOVÁ, J., NAVRÁTIL, P., PUNOVÁ, M., SMUTNÁ, V. Needs of Children With Incarcerated Parents in Their Own Voice. *Qualitative Social Work* [online]. 2024. 23(1), 11–25. ISSN 1473-3250, 1741-3117. <https://doi.org/10.1177/14733250221151030>
17. NESMITH, A., RUHLAND, E. Children of Incarcerated Parents: Challenges and Resiliency, in Their Own Words. *Children and Youth Services Review*, 2008, vol. 30, no. 10, p. 1119-1130. ISSN 0190-7409. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2008.02.006>.
18. PILCHER, N., CORTAZZI, M. 'Qualitative' and 'quantitative' methods and approaches across subject fields: implications for research values, assumptions, and practices. *Qual Quant*, 2024, vol. 58, p. 2357–2387. <https://doi.org/10.1007/s11135-023-01734-4>.
19. POEHLMANN, J. Incarcerated Mothers' Contact with Children, Perceived Family Relationships, and Depressive Symptoms. *Journal of Family Psychology*, 2005, vol. 19, no. 3, p. 350-357. ISSN 0893-3200. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.19.3.350>.
20. PUNOVÁ, L. Vliv věznění rodiče na psychosociální vývoj dítěte. Brno: Masarykova univerzita, 2020.
21. SEALE, C. Quality in Qualitative Research. *Qualitative Inquiry*, 1999.5(4), 465–478. <https://doi.org/10.1177/107780049900500402>
22. SHLAFER, R. J., POEHLMANN, J. Attachment and Caregiving Relationships in Families Affected by Parental Incarceration. *Attachment & Human Development*, 2010, vol. 12, no. 4, p. 395-415. ISSN 1461-6734. <https://doi.org/10.1080/14616730903417052>.
23. TURNEY, K. Stress Proliferation Across Generations? Examining the Relationship between Parental Incarceration and Childhood Health. *Journal of Health and Social Behavior*, 2014, vol. 55, no. 3, p. 302-319. ISSN 0022-1465. <https://doi.org/10.1177/0022146514544173>.
24. TURNEY, K., WILDEMAN, C. Redefining Relationships: Explaining the Countervailing Consequences of Paternal Incarceration for Parenting. *American*

Sociological Review, 2013, vol. 78, no. 6, p. 949-979. ISSN 0003-1224.
<https://doi.org/10.1177/0003122413505589>.

25. WILDEMAN, C., WESTERN, B. Incarceration in Fragile Families. *The Future of Children*, 2010, vol. 20, no. 2, p. 157-177. ISSN 1054-8289. <https://doi.org/10.1353/foc.2010.0006>.

Kontaktní údaje

PhDr. Alois Daněk, Ph.D.

AMBIS vysoká škola, a. s. Katedra pedagogiky

Lindnerova 575/1, 180 00 Praha

Tel: 775 525 759

email: alois.danek@ambis.cz

Ing. František Vlach, Ph.D., MBA, LL.M.

AMBIS vysoká škola, a. s. Katedra pedagogiky

Lindnerova 575/1, 180 00 Praha

Tel: 720 817 317

email: frantisek.vlach@ambis.cz

Recenzovaný sborník příspěvků
interdisciplinární mezinárodní vědecké konference
doktorandů a odborných asistentů

QUAERE 2024

roč. XIV.

24. – 26. června 2024

Hradec Králové, Česká republika

QUAERE

Mezinárodní vědecká konference | International Scientific Conference

Výbor konference | Conference Committee | Reviewed by

Ing. Jiří Králík, Ph.D. - předseda výboru (kancelar@magnanimitas.cz)

Prof. dr hab. Jerzy Olszewski - Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Polska.
Prof. dr hab. Włodzimierz Szpringer - Uniwersytet Warszawski, Polska.
Prof. dr hab. Marzanna Poniatończak - Uniwersytet w Białymstoku, Polska.
Assoc. Prof. Martina Blašková, PhD. - University of Žilina, Slovak Republic.
Prof. Vladimiras Gražulis, DrSc. - Mykolas Romeris University, Lithuania.
Prof dr hab. Barbara Kryk - Uniwersytet Szczeciński, Polska.
Assoc. Prof. PhD. Jolita Vveinhardt - Vytautas Magnus University, Lithuania.
Assoc. Prof. Miloš Hitka, PhD - Technical University in Zvolen, Slovak Republic
Prof dr hab. Sylwia Pangsy - Kania Uniwersytet Gdański, Polska.
Prof. dr hab. Dorota Simpson - Uniwersytet Gdański, Polska.
Prof. zw. dr hab. Krystyna Lisiecka - Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach
Ass. Prof. Sándor Gyula Nagy - Corvinus University of Budapest, Hungary.
Prof. Ing Milota Vetráková, CSc. - Matej Bel University Banská Bystrica, Slovak Republic.
Prof. dr hab. Leon Tadeusz Dyczewski OFM Conv - Katolicki Uniwersytet Lubelski, Polska.
Assoc. Prof. Egle Stonkute, PhD. - Vytautas Magnus University, Lithuania.
doc. PaedDr. Daniela Valachová, PhD. - Univerzita Mateja Bela.
Assoc. Prof. Aleksey Khlopytskyi PhD. - Ukrainian State University of Chemical Technology, Ukraine.
doc. Ing. Ivana Rábová, Ph.D. - Mendelova univerzita v Brně.
doc. PhDr. Ľubica Derňarová, PhD., MPH - proděkanka pre VaVČ, Prešovská univerzita.
doc. PhDr. et PhDr. Martin Kaleja, Ph.D. - Slezská univerzita v Opavě.
Assoc. Prof. doc. Edita Hornáčková Klapicová, PhD. - SS Cyril and Methodius University.
PhDr. Iveta Ondriová, PhD. - Prešovská univerzita v Prešove, Slovak Republic.
PhDr. Terézia Fertal'ová, PhD. - Prešovská univerzita v Prešove, Slovak Republic.
Tomasz Kołakowski, Ph.D. - Wrocław University of Economics, Polska.
Assoc. Prof., JUDr. Ladislav Rozenský, Ph.D, DBA - Middle West University, Czech republic.
Doc. Ing. Patrik Richnák, PhD. - University of Economics in Bratislava, Slovakia.

Odborné sekce konference | Conference Sessions

Management, marketing | Management, marketing; Ekonomika, bankovníctví, pojišťovnictví | Economy, Banking, Insurance
Management; Veřejná správa a makroprocesy | Public Administration, Macroprocesses; Přírodní vědy | Natural Sciences;
Psychologie, sociologie, pedagogika | Psychology, Sociology, Pedagogy; Informatika | Informatics; Technologie,
strojírenství, stavebnictví | Technologies, Engineering, Building Industry; Filosofie, dějiny, právo | Philosophy, History, Law

Editor, úprava, realizace | Edit, Published by:

© MAGNANIMITAS, Hradec Králové, Česká republika, 2024
Magnanimitas, Hradec Králové, 2024

ISBN 978-80-87952-40-5

Upozornění | Warning:

Všechna práva vyhrazena. Rozmnožování a šíření této publikace jakýmkoliv způsobem bez výslovného písemného svolení vydavatele je zakázáno. | All rights reserved. Unauthorized duplication is a violation of applicable laws.

Certifikovaná vědecká konference | Certificate Conference No.: 2459662355

MAGNANIMITAS Assn. International and ECONFERENCE
is a signatory of Berlin declaration on Open Access
to knowledge in the sciences and humanities.
(<http://openaccess.mpg.de/3883/Signatories/>)

for SCIEEMCEE (<https://oa2020.org/mission/#other>)

DIABETES MELLITUS 2. TYPU AKO CIVILIZAČNÉ OCHORENIE <i>Andrea Šuličová, Jana Cinová, Zuzana Novotná, Lubica Derňarová</i>	367
ETICKÝ ASPEKT V ZDRAVOTNÍCKOM PROSTREDÍ <i>Jana Cinová, Tatiana Šantová, Zuzana Šimová, Lubica Derňarová</i>	373
OSOBNOSTNÝ RAST JEDNOTLIVCA V KONTEXTE SUPERVÍZIE V PROGRAME COUNSELING <i>Renáta Jamborová, Marta Andraščíková</i>	381
EFEKTÍVNE RIEŠENIE KYBERAGRESIE V ŠKOLÁCH <i>Kristína Bielčíková</i>	390
MAPPING THE INTEREST OF SENIORS IN DIGITAL LITERACY: AN EMPIRICAL ANALYSIS USING QUESTIONNAIRES <i>Zuzana Draková</i>	399
ANGLICKO-SLOVENSKÝ BILINGVIZMUS NA SOCIÁLNYCH SIEŤACH V ČASE TECHNOLOGICKEJ INTERFERENCIE <i>Anna Hurajová, Michaela Mária Vasičáková</i>	406
RIZIKÁ MOBILNEJ KOMUNIKÁCIE: NOMOFÓBIA AKO PREJAV TECHNOLOGICKEJ INTERFERENCIE A JEJ TEORETICKOEMPIRICKÁ REFLEXIA <i>Vladimíra Hladíková</i>	416
HISTORICAL TEACHING METHODS: AN IN-DEPTH ANALYSIS OF ITALIAN RECORDER TUTORS FROM THE 17TH CENTURY <i>Katrin Sáčková</i>	427
CHARACTERISTICS AND ROLE OF SUPPORTING CHARACTERS IN KOREAN DRAMAS <i>Bianka Francistyová</i>	437
TECHNOLOGICAL INNOVATION AND INTERGENERATIONAL COOPERATION: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES FOR CONTEMPORARY SOCIETY <i>Zuzana Draková</i>	444
VÝCHOVNO-VZDELÁVACIE FUNKCIE PEDAGOGICKEJ INTEPRETÁCIE HUDOBNODRAMATICKÉHO DIELA <i>Ivana Jurčo</i>	452
VNÍMANIE A IMPLEMENTÁCIA INOVATÍVNYCH PRVKOV VO VÝUČBE UČITEĽMI NA PRVOM STUPNI ZŠ <i>Nikola Barčíková</i>	458
ROZVOJ KRITICKÉHO MYSLENIA ŽIAKOV AKO NÁSTROJ ELIMINÁCIE VPLYVU DEZINFORMÁCIÍ <i>David Ivanovič, Nikoleta Uherčíková</i>	466
AESTHESIS A INÉ SÚVISLOSTI V MÉDIU MAĽBY <i>Xéna Bergerová</i>	474
VYUŽITIE ĽUDOVÝCH A UMELÝCH PIESNÍ V PRIMÁRNOM VZDELÁVANÍ <i>Domínika Sondorová, Natália Černegová</i>	480
PROJECT-BASED LEARNING AS A STRATEGY OF TEACHING ENGLISH LANGUAGE <i>Mária Hrobková, Zlatica Hul'ová</i>	490
POSTOJE ŠTUDENTOV VÝTVARNEJ EDUKÁCIE V OTÁZKACH MOŽNOSTÍ VYUŽITIA UI OBRAZOVÝCH GENERÁTOROV VO VÝUČBE VÝTVARNEJ VÝCHOVY – SWOT ANALÝZA <i>Anabela Sládek</i>	499
NÁROČNOSŤ CHEMICKÝCH VÝPOČTOVÝCH ÚLOH – DÔVODY NEÚSPECHU U ŽIAKOV <i>Renata Bellová, Sameliaková Magdaléna</i>	509
ZKOUMÁNÍ STRATEGIÍ ZVLÁDÁNÍ STRESU VE VZTAHU K VYBRANÝM PROFESNÍM CHARAKTERISTIKÁM U VYCHOVATELŮ V ZAŘÍZENÍCH NÁHRADNÍ VÝCHOVNÉ PÉČE <i>Jan Tirpák, Jan Šiška</i>	519
EMOČNÁ REGULÁCIA A VZŤAHOVÁ VÄZBA U ADOLESCENTOV S CHRONICKÝM OCHORENÍM <i>Eva Vancu</i>	529
DÍTĚ V DĚTSKÉM DOMOVĚ, RODIČ VE VÝKONU TRESTU: DÍLČÍ VÝSLEDKY VÝZKUMNÉHO ŠETŘENÍ <i>Alois Daněk, František Vlach</i>	537
THE USE OF MUSIC THERAPY WITH CHILDREN IN THE CENTRE OF CHILDREN AND FAMILIES <i>Lenka Horváthová</i>	545
MEASURE OF EXPERIENCED STRESS FROM THE UNIVERSITY STUDIES FROM THE PERSONALITY TYPOLOGY PERSPECTIVE <i>Pavel Rosenlacher, Jaromír Tichý, Radka Kmočová</i>	551
MODERN ARCHIVISTS - THE PROBLEM OF STORING EVERYDAY MOMENTS THROUGH PHOTOS AND VIDEOS <i>Matej Majerský, Viera Kačínová</i>	563
SYSTEMATIZÁCIA TEORETICKÝCH A PRAKTICKÝCH VEDOMOSTÍ O PRÁCI S DEŤMI UTEČENCOV Z UKRAJINY V SLOVENSKÝCH ŠKOLÁCH <i>Galyna Lapshun, Myroslava Sadova</i>	571